

**КАПІТАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ:
ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Анотація

У статті досліджуються особливості динаміки загального обсягу капітальних інвестицій підприємств торгівлі України та ефективність їх здійснення. Спираючись на офіційні дані Державної служби статистики України, проведено аналіз поточного стану капітальних інвестицій на вказаних підприємствах за 2010-2013 рр. З цією метою в роботі здійснено порівняння темпів зміни обсягу капітальних інвестицій торговельних підприємств України із підприємствами інших видів економічної діяльності, досліджено динаміку обсягу капітальних інвестицій підприємств різних видів торговельної діяльності та окремих видів капітальних інвестицій, оцінку коефіцієнтів ефективності фінансування капітальних інвестицій. На основі проведеного аналізу надано рекомендації щодо підвищення ефективності здійснення капітального інвестування на підприємствах торгівлі.

Ключові слова: капітальні інвестиції, необоротні активи, підприємства торгівлі, інноваційна діяльність, інвестиції в нематеріальні активи.

Н.Д. Гнатышина, к.э.н.,

Черновицкий торгово-экономический институт КНТЭУ, г. Черновцы

**КАПИТАЛЬНЫЕ ИНВЕСТИЦИИ ПРЕДПРИЯТИЙ ТОРГОВЛИ УКРАИНЫ:
ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ**

Аннотация

В статье исследуются особенности динамики общего объема капитальных инвестиций предприятий торговли Украины и эффективность их осуществления. Используя официальные данные Государственной службы статистики, проведен анализ текущего состояния капитальных инвестиций на указанных предприятиях за 2010-2013 гг. С этой целью в работе осуществлено сравнение темпов изменения объемов капитальных инвестиций торговых предприятий Украины с предприятиями других видов экономической деятельности и отдельных видов капитальных инвестиций, оценку коэффициентов эффективности финансирования капитальных инвестиций. На основе проведенного анализа даны рекомендации по повышению эффективности осуществления капитального инвестирования на предприятиях торговли.

Ключевые слова: капитальные инвестиции, внеоборотные активы, предприятия торговли, инновационная деятельность, нематериальные активы.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Інвестиційна привабливість підприємств торгівлі завжди характеризувалася високим рівнем порівняно з іншими видами економічної діяльності. За рахунок здійснення капітальних інвестицій (а це вкладення в розвиток необоротних активів) покращується структура майна, відбувається оновлення матеріально-технічної бази підприємств даної галузі. Поряд з цим, більшість

показників розвитку необоротних активів підприємств торгівлі України не відповідає аналогічним показникам розвитку торгівлі зарубіжних країн. Необоротні активи підприємств даного виду діяльності характеризуються недостатнім технічним рівнем, що є наслідком незначної інноваційної активності; зниженням питомої ваги нематеріальних активів, що певною мірою свідчить про мінімальне використання сучасних інформаційних технологій тощо. Виходячи з цього, питання оцінки поточного стану капітальних інвестицій в торгівлі та розробки пропозицій щодо подальшого інноваційного розвитку торговельних підприємств мають визначену актуальність для сучасної теорії і практики господарювання.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Питання розвитку капітальних інвестицій та інвестиційної діяльності на підприємствах різних видів економічної діяльності розглядаються в роботах багатьох провідних вчених-економістів, зокрема Р. Бірмана, І. Бланка [1], В. Бочарова, А. Волкова, Л. Гітмана, М. Джонка, А. Ковальової [2], А. Мазаракі [3], А. Пересади, А. Поддєрьогіна [4], Д. Старіка, А. Садекова, Й. Шумпетера та ін. Їхні публікації присвячені розкриттю теоретичних і практичних основ організації інноваційної та інвестиційної діяльності на підприємствах виробничої сфери. Водночас питання оцінки поточного стану інвестування в торгівлю та розробка пропозиції щодо його подальшого розвитку все ще залишаються недостатньо розкритими.

Цілі статті. Метою даної статті є дослідження основних тенденцій динаміки загального обсягу капітальних інвестицій підприємств торгівлі України та ефективності їх здійснення.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Капітальні інвестиції відображають обсяги вкладень на придбання або створення матеріальних і нематеріальних необоротних активів.

Дослідження динаміки загального обсягу капітальних інвестицій торговельних підприємств спрямоване на визначення сучасного стану і основних тенденцій їх здійснення в цілому порівняно із фінансуванням капітальних інвестицій підприємств інших видів економічної діяльності.

В основу дослідження покладено опубліковані Державною службою статистики України матеріали про розвиток цих інвестицій за період 2010-2013 років [5-7].

Аналіз розпочнемо з порівняння темпів динаміки обсягу капітальних інвестицій торговельних підприємств із темпами динаміки аналогічного показника по підприємствах інших видів економічної діяльності України. Результати такого порівняння за період 2010-2013 років наведено в табл. 1.

ІНВЕСТИЦІЇ, ІННОВАЦІЇ В ЕКОНОМІЦІ

Наведені дані свідчать про те, що за темпами зростання загального обсягу капітальних інвестицій торговельні підприємства не випереджали в цьому періоді аналогічний показник по підприємствах інших видів економічної діяльності (118,6%, проти 141,6%). В розрахунку на 1 підприємство розмір приросту капітальних інвестицій торговельних підприємств також не перевищував аналогічний показник по підприємствах інших видів діяльності (118,3% проти 136,9%).

Таблиця 1

Порівняння темпів зміни обсягу капітальних інвестицій торговельних підприємств України із підприємствами інших видів економічної діяльності за 2010-2013 роки *

Показники	На кінець року				2013 р. в % до 2010 р.
	2010	2011	2012	2013	
1. Загальна сума капітальних інвестицій підприємств України					
- в цілому, млн. грн.	189060,6	259932,3	293691,9	267728,0	141,6
- в розрахунку на 1 підприємство, тис. грн.	499,1	691,9	804,8	680,7	136,4
2. Сума капітальних інвестицій торговельних підприємств України					
- в цілому, млн. грн.	18867,5	24389,8	24800,7	22379,5	118,6
- в розрахунку на 1 підприємство, тис. грн.	171,3	218,5	238,9	202,7	118,3
3. Сума капітальних інвестицій підприємств інших видів економічної діяльності					
- в цілому, млн. грн.	170193,1	235542,5	268891,2	245348,5	144,2
- в розрахунку на 1 підприємство, тис. грн.	633,5	892,0	1029,7	867,2	136,9
4. Питома вага капітальних інвестицій торговельних підприємств в загальній сумі капітальних інвестицій підприємств України, %	9,98	9,38	8,44	8,36	-

*Таблиця складена за даними Державної служби статистики України [6, с.68; 7].

Слід зазначити, що за абсолютним значенням капітальні інвестиції торговельних підприємств були значно нижчими, ніж по підприємствах інших видів діяльності, і розрив між ними постійно зростав. Так, якщо у 2010 році середній розмір капітальних інвестицій підприємств інших видів економічної діяльності перевищував цей показник по торговельних підприємствах у 9 разів, то у 2013 році цей розрив збільшився до 11 разів. Такий значний розрив можна пояснити насамперед особливостями торгово-технологічного процесу підприємств торгівлі, яким для його здійснення необхідно менше капітальних інвестицій, ніж, скажімо, фінансових.

Звертає на себе увагу і той факт, що в періоді, який аналізується, питома вага капітальних інвестицій торговельних підприємств у загальній їх сумі по підприємствах України мала тенденцію до зниження – з 9,98% у 2010 році вона скоротилась до 8,36% у 2013 році.

ІНВЕСТИЦІЇ, ІННОВАЦІЇ В ЕКОНОМІЦІ

Розглянемо динаміку фінансування капітальних інвестицій торговельних підприємств України за видами торговельної діяльності, що визначено КВЕД. Ці дані наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Динаміка обсягу капітальних інвестицій торговельних підприємств України різних видів торговельної діяльності за 2010-2013 роки *

Показники	На кінець року				2013 р. в % до 2010 р.
	2010	2011	2012	2013	
1. Сума капітальних інвестицій підприємств, що здійснюють оптову та роздрібну торгівлю автотранспортними засобами та мотоциклами, їх ремонт					
- в цілому, млн. грн.	1432,3	2747,6	1114,6	991,0	69,2
- в розрахунку на 1 підприємство, тис. грн.	186,0	334,8	137,0	111,9	60,1
2. Сума капітальних інвестицій підприємств оптової торгівлі					
- в цілому, млн. грн.	12158,4	15068,0	17706,4	15322,3	126,0
- в розрахунку на 1 підприємство, тис. грн.	151,6	186,1	235,4	189,8	125,2
3. Сума капітальних інвестицій підприємств роздрібної торгівлі					
- в цілому, млн. грн.	5276,8	6574,2	5979,7	6066,2	115,0
- в розрахунку на 1 підприємство, тис. грн.	237,3	292,7	292,5	291,1	122,7
4. Питома вага в загальній сумі капітальних інвестицій торговельних підприємств України, %					
- підприємств, що здійснюють торгівлю автомобілями	7,6	11,3	4,5	4,4	-
- підприємств оптової торгівлі	64,4	61,8	71,4	68,5	-
- підприємств роздрібної торгівлі	28,0	27,0	24,1	27,1	-

*Таблиця складена за даними Державної служби статистики України за відповідні роки [6, с.68; 7].

Наведені дані свідчать про те, що позитивна динаміка розвитку капітальних інвестицій була притаманна в періоді, що розглядається, підприємствам оптової та роздрібної торгівлі, хоча темпи цієї динаміки були неоднаковими. Негативними тенденціями характеризувалося й фінансування капітальних інвестицій підприємств, що здійснюють оптову та роздрібну торгівлю автотранспортними засобами та мотоциклами.

Найбільш високі темпи зростання суми капітальних інвестицій в цьому періоді були притаманні підприємствам оптової торгівлі. Сума необоротних активів цих підприємств на кінець 2013 року зросла до 15,3 у 1,3 рази. Внаслідок цього відбулося незначне зростання їх питомої ваги в загальній сумі капітальних інвестицій галузі – з 64,4% до 68,5%. Зростання суми капітальних інвестицій відбулося в цьому періоді і в роздрібній торгівлі. Натомість, скорочення обсягів капітальних інвестицій було притаманне підприємствам, що здійснюють оптову та роздрібну торгівлю автотранспортними засобами.

Варто зазначити, що за абсолютним рівнем капітальні інвестиції оптових торговельних підприємств були значно вищими, ніж по підприємствах інших

ІНВЕСТИЦІЇ, ІННОВАЦІЇ В ЕКОНОМІЦІ

видів торгівлі. У 2010 році середній розмір капітальних інвестицій оптових торговельних підприємств перевищував цей показник по роздрібних торговельних підприємствах у 2,3 рази, а у 2013 році цей розрив збільшився до 2,5 разів. Із підприємствами, що здійснюють торгівлю автомобілями, цей розрив ще більший (у 2010 році – 8,5 рази, у 2013 році – 15,5 рази).

Дані цієї таблиці свідчать також про те, що найбільший рівень забезпеченості капітальними інвестиціями демонстрували підприємства роздрібною торгівлі (237,3 тис. грн.). І лише у 2011 році ця тенденція дещо порушилася – найвищим цей показник був на підприємствах, що здійснюють оптову і роздрібну торгівлю автомобілями. В розрахунку на 1 підприємство сума капітальних інвестицій цих підприємств склала у 2011 році 334,8 тис. грн. У 2012-2013 рр. підприємства роздрібною торгівлі характеризувалися таким рівнем забезпеченості капітальними інвестиціями – 295,2 тис. грн. та 291,1 тис. грн. відповідно.

У процесі дослідження динаміки суми окремих видів капітальних інвестицій торговельних підприємств слід порівняти їх із аналогічними показниками підприємств інших видів економічної діяльності. Ці дані наведено в таблиці 3.

Як свідчать наведені дані в періоді, що аналізується, торговельні підприємства України не випереджали підприємства України в цілому та підприємства інших видів економічної діяльності за темпами розвитку інвестицій в матеріальні активи. Так, приріст капітальних інвестицій в матеріальні активи по торговельних підприємствах становив 113,3% проти 174,8% по підприємствах інших видів діяльності. В розрахунку на 1 підприємство спостерігалася практично така ж сама тенденція – 113,1% проти 166,0% відповідно.

За абсолютним значенням забезпеченості капітальними інвестиціями (обсяг інвестицій на 1 підприємство) підприємства інших видів діяльності суттєво випереджали торговельні підприємства. У 2010 році таке перевищення становило 2,5 рази, а у 2013 році – 3,7 рази.

Варто зауважити, що переважаючі темпи розвитку в аналізованому періоді були притаманні інвестиціям у нематеріальні активи (168,0% по торговельних підприємствах проти 160,8% по підприємствах інших видів економічної діяльності). Це може свідчити про те, що в аналізованому періоді в країні торговельні підприємства здійснювали дещо активнішу політику фінансування нематеріальних активів, ніж підприємства інших видів економічної діяльності. Ще більш високим темпом зростає забезпеченість торговельних підприємств капітальними інвестиціями в нематеріальні активи порівняно з підприємствами інших видів діяльності.

Порівняння темпів зміни обсягу основних видів капітальних інвестицій торговельних підприємств України із підприємствами інших видів економічної діяльності за 2010-2013 роки *

Види капітальних інвестицій	На кінець року				2013 р. в % до 2010 р.
	2010	2011	2012	2013	
1	2	3	4	5	6
I. Капітальні інвестиції в матеріальні активи					
1. Загальна сума капітальних інвестицій в матеріальні активи підприємств України					
- в цілому, млн. грн.	124970,7	185262,2	222268,9	207615,2	166,1
- в розрахунку на 1 підприємство, тис. грн.	329,9	493,1	609,1	527,8	160,0
2. Сума капітальних інвестицій в матеріальні активи торговельних підприємств України					
- в цілому, млн. грн.	17615,1	21036,9	19448,6	19963,5	113,3
- в розрахунку на 1 підприємство, тис. грн.	159,9	188,4	187,4	180,8	113,1
3. Сума капітальних інвестицій в матеріальні активи підприємств інших видів економічної діяльності					
- в цілому, млн. грн.	107355,6	164225,3	202820,3	187651,7	174,8
- в розрахунку на 1 підприємство, тис. грн.	399,6	621,9	776,7	663,3	166,0
Питома вага капітальних інвестицій в матеріальні активи в загальній сумі капітальних інвестицій торговельних підприємств, %	96,0	92,2	96,5	94,1	-
II. Капітальні інвестиції в нематеріальні активи					
1. Загальна сума капітальних інвестицій в нематеріальні активи підприємств України					
- в цілому, млн. грн.	5793,9	7762,2	7218,3	9371,7	161,8
- в розрахунку на 1 підприємство, тис. грн.	15,3	20,7	19,8	23,8	155,8
2. Сума капітальних інвестицій в нематеріальні активи торговельних підприємств України					
- в цілому, млн. грн.	743,0	1770,5	709,0	1248,2	168,0
- в розрахунку на 1 підприємство, тис. грн.	6,7	15,9	6,8	11,3	167,6
3. Сума капітальних інвестицій в нематеріальні активи підприємств інших видів економічної діяльності					
- в цілому, млн. грн.	5050,9	5991,7	6509,3	8123,5	160,8
- в розрахунку на 1 підприємство, тис. грн.	18,8	22,7	24,9	28,7	152,7
Питома вага капітальних інвестицій в нематеріальні активи в загальній сумі капітальних інвестицій торговельних підприємств, %	4,0	7,8	3,5	5,9	-

*Таблиця складена за даними Державної служби статистики України за відповідні роки [6, с.68; 7].

Але торговельні підприємства поступалися підприємствам інших видів діяльності за абсолютним показником забезпеченості капітальними інвестиціями в нематеріальні активи на 1 підприємство. Так, якщо у 2010 році

ІНВЕСТИЦІЇ, ІННОВАЦІЇ В ЕКОНОМІЦІ

середній розмір капітальних інвестицій підприємств інших видів економічної діяльності перевищував цей показник по торговельних підприємствах у 2,8 рази, то у 2013 році цей розрив дещо скоротився – до 2,5 разів.

Визначені тенденції динаміки суми окремих видів капітальних інвестицій торговельних підприємств призвели до деяких змін їх питомої ваги в загальному обсязі капітальних інвестицій. Як можна побачити з таблиці 3, частка інвестицій в матеріальні активи знизилася в аналізованому періоді з 96,0% до 94,1%. Відповідно частка інвестицій в нематеріальні активи на початок 2014 року становила 5,9%. Максимальною частка інвестицій в нематеріальні активи була у 2011 році і становила 7,8% від загального обсягу капітальних інвестицій. Такі тенденції вказують на деяке поживлення інноваційного розвитку торговельних підприємств.

На завершення даного дослідження здійснимо оцінку рівня ефективності фінансування капітальних інвестицій торговельних підприємств України на сучасному етапі. Для такої оцінки проведемо розрахунок таких основних показників: товарообороту на 1 грн. капітальних інвестицій (віддача капітальних інвестицій); фінансового результату до оподаткування на 1 грн. капітальних інвестицій; коефіцієнту рентабельності капітальних інвестицій (за чистим прибутком).

Перш за все здійснимо порівняння коефіцієнтів ефективності фінансування капітальних інвестицій торговельних підприємств із підприємствами інших видів економічної діяльності за 2010-2013 рр. Таке порівняння наведене в таблиці 4.

Як можна побачити з наведених даних, товарооборот на 1 грн. капітальних інвестицій торговельних підприємств в цілому за роки, що розглядаються, мав тенденцію до зниження. Найбільше зниження цього показника відбулося у посткризовий період в Україні – в 2011 та 2012 роках. Товарооборот на 1 грн. капітальних інвестицій в ці роки становив відповідно 65,3 грн. та 65,5 грн. Таке зниження даного показника у 2011 році зумовлене тим, що темпи нарощення капітальних інвестицій випереджали темпи зростання товарообороту торговельних підприємств (29,3% проти 13,0%). Дана тенденція стосовно показника товарообороту на 1 грн. інвестицій збереглася і в 2012 році завдяки стабільності обсягів реалізації та обсягів капітальних вкладень (темпи росту даних показників становили відповідно 1,9% та 1,7%).

Якщо порівняти динаміку цього показника на підприємствах торгівлі та інших видів економічної діяльності, можна зробити висновок, що ці тенденції були майже однаковими як в цілому, так і по окремих періодах. В той же час звертає на себе увагу те, що абсолютне значення цього показника протягом всіх аналізованих років по підприємствах торгівлі було суттєво

ІНВЕСТИЦІЇ, ІННОВАЦІЇ В ЕКОНОМІЦІ

(у 6,5-7,3 рази) вищим, ніж по підприємствах інших видів економічної діяльності. Це означає, що за показником віддачі капітальних інвестицій підприємства торгівлі суттєво випереджають підприємства інших видів діяльності. Таку ситуацію можна пояснити тим, що підприємства інших видів діяльності здійснюють інвестиції, які мають більший термін окупності.

Таблиця 4

Порівняння динаміки коефіцієнтів ефективності фінансування капітальних інвестицій торговельних підприємств України із підприємствами інших видів економічної діяльності за 2010-13 роки *

Показники	В середньому за рік			
	2010	2011	2012	2013
1. Товарооборот на 1 грн. капітальних інвестицій (віддача)				
- по підприємствах України в цілому, в тому числі:	17,8	15,4	14,3	15,1
- по торговельних підприємствах	74,7	65,3	65,5	72,0
- по підприємствах інших видів економічної діяльності	11,5	10,2	9,6	9,9
2. Фінансовий результат до оподаткування на 1 грн. капітальних інвестицій				
- по підприємствах України в цілому, в тому числі:	0,29	0,46	0,26	0,04
- по торговельних підприємствах	0,79	0,89	0,39	-0,27
- по підприємствах інших видів економічної діяльності	0,23	0,41	0,25	0,07
3. Коефіцієнт рентабельності (збитковості) капітальних інвестицій				
- по підприємствах України в цілому, в тому числі:	0,074	0,261	0,119	-0,085
- по торговельних підприємствах	0,397	0,494	0,008	-0,592
- по підприємствах інших видів економічної діяльності	0,038	0,237	0,130	-0,039

*Таблиця складена за даними Державної служби статистики України за відповідні роки [6, с.68, 291-292, 298-299; 7].

Аналіз динамічних змін значень показника фінансового результату до оподаткування на 1 грн. капітальних інвестицій також показав зниження ефективності інвестування у торгівлі у зазначеному періоді. Зниження фінансового результату на 1 грн. вкладень відбулося і по підприємствах інших видів діяльності, щоправда, там не спостерігалася збитковість, оскільки сальдо прибутку від операційної діяльності було додатне.

В аналізованому періоді відбулося суттєве зниження коефіцієнта рентабельності (збитковості) капітальних інвестицій торговельних підприємств. Так, з 0,397 у 2010 році даний показник знизився до -0,592 у 2013 році. Варто зауважити, що значення показників рентабельності інвестицій торговельних підприємств у 2010-11 рр. суттєво перевищували відповідні значення по підприємствах інших видів діяльності. У 2010 році таке перевищення становило 10 разів, у 2011 році – 2 рази. Як і підприємства торгівлі, підприємства інших видів діяльності у 2013 році мали від’ємне

ІНВЕСТИЦІЇ, ІННОВАЦІЇ В ЕКОНОМІЦІ

значення показника рентабельності, оскільки мали збиток у даному періоді за підсумками здійснення фінансово-господарської діяльності.

Слід зазначити, що позитивні результати діяльності у 2013 р. демонструвала лише сфера роздрібної торгівлі, якій завдяки стійкому споживчому попиту вдалось забезпечити зростання товарообороту на 9,5% порівняно з 2012 р. Проте динаміка галузі протягом року поступово слабшала [8]. Такі негативні тенденції відбулися внаслідок того, що в цілому економіка України продовжила занурення в рецесію, яка розпочалася з другого півріччя 2012 р. і триває до цього часу.

Виходячи з проведеного аналізу, вважаємо, що торговельним підприємствам слід зробити акцент на інноваційній складовій інвестиційної діяльності. Успішні інновації торговельних підприємств сприятимуть привабливості покупців, розширенню клієнтської бази, зростанню прибутку та зміцненню лояльності споживачів. Навпаки, без новаторських ідей підприємство ризикує, врешті-решт, втратити конкурентну перевагу, оскільки не зможе надати клієнтам гідної унікальної пропозиції споживчої цінності, а основним фактором конкуренції для нього стане ціна на стандартні товари та послуги масового попиту [9]. Найактуальнішими напрямками капітального інвестування на підприємствах торгівлі мають стати інноваційні інвестиції в нерухомість, технічні та технологічні інноваційні інвестиції та інформаційні інвестиції [10].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже проведене дослідження показало, що інвестиційна активність торгівлі в аналізованому періоді була в цілому недостатньою. З огляду на це торговельним підприємствам слід зробити акцент на активізації інвестиційно-інноваційної діяльності, яка сприятиме збільшенню обсягів продажів, створенню сприятливого іміджу підприємства та удосконаленню торгово-технологічного процесу завдяки впровадженню технологічних інновацій. Перспективою подальших досліджень у даному напрямку має стати надання практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності здійснення капітальних інвестицій з урахуванням їх інноваційної спрямованості.

Список використаних джерел:

1. Бланк І. О. Управління фінансами підприємств : підручник / І. О. Бланк, Г. В. Ситник. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. – 780 с.
2. Ковалева А. М. Финансы фирмы : учебник / А. М. Ковалева, М. Г. Лапуста, Л. Г. Скамай. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 416 с.
3. Мазаракі А. А. Економіка торговельного підприємства : підручник для вузів / А. А. Мазаракі, Л. О. Лігоненко, Н. М. Ушакова ; під ред. проф. Н. М. Ушакової. – К. : Хрещатик, 1999. – 800 с.
4. Фінанси підприємства : підручник / А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін. ; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – 5-е вид., перероб. та допов. – К. : КНЕУ, 2004. – 546 с.

5. Діяльність суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва. Статистичний збірник 2014. – К.: Державна служба статистики України, 2014. – 498 с.
6. Діяльність суб'єктів господарювання: Статистичний збірник 2013. – К. : Державна служба статистики України, 2014. – 475 с.
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>
8. Формування моделі економічного розвитку України у післякризовому світі [Електронний ресурс] : аналітична доповідь. – К.: НІСД, 2013. – 65 с. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua>.
9. Аллен К. Продвижение новых технологий на рынок / К. Р. Аллен; пер. с англ. Е. В. Ручкиной. – М. : БИНОМ. Лаб. знаний, 2007. – 455 с.
10. Омелянович Л. О. Інвестиції в торгівлю: стан і перспективи / Л. О. Омелянович, О. В. Гладкова // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. Сер. : Економічні науки : наук. журнал. – Донецьк, 2013. – Вип. 3. – С. 54-64.

Nataliya Gnatyshyna, Candidate of Economic Sciences,
Chernivtsi Trade and Economics Institute of KNTEU, Chernivtsi

CAPITAL INVESTMENTS OF COMMERCIAL ENTERPRISES OF UKRAINE: TRENDS AND PROSPECTS

Annotation

The article is devoted to the analysis of dynamics and the effectiveness of capital investment commercial enterprises of Ukraine. The current state of capital investment commercial enterprises for the period of 2010-13 is analyzed, according to the official data from the State Statistics Service of Ukraine. To achieve this goal the rate of change of capital investments commercial enterprises of Ukraine is compared to enterprises of other economic activities. The dynamics of capital investments of enterprises of different types of trading activities and certain types of capital investment is estimated. Efficiency financing capital investments coefficient is estimated. The recommendations for improving the efficiency for capital investment in trade are determined.

Keywords: capital investment, fixed assets, commercial enterprises, innovative activity, investments in intangible assets.

References:

1. Blank, I.O., Sytnyk, H.V. (2006). *Upravlinnia finansamy pidprijemstv* [Financial management of enterprises]. Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t, Kyiv, 780 p. (in Ukr.).
2. Kovaleva, A.M., Lapusta, M.G., Skamaj, L.G. (2000). *Finansy firmy* [Finance company]. INFRA-M, Moscow, 416 p. (in Russ.).
3. Mazaraki, A.A., Lihonenko, L.O., Ushakova N.M. (1999). *Ekonomika torhovel'noho pidprijemstva* [The economy of trade enterprise]. Khreschatyk, Kyiv, 800 p. (in Ukr.).
4. Poddier'ohin, A.M., Bilyk, M.D., Buriak, L.D. (2004). *Finansy pidprijemstva* [Finance companies], 5th ed. KNEU, Kyiv, 546 p. (in Ukr.).
5. State Statistics Service of Ukraine (2014). *Activity of subjects of large, medium, small and micro*, Statistical yearbook, Kyiv (in Ukr.).
6. State Statistics Service of Ukraine (2014). *Activities entities*, Statistical yearbook, Kyiv (in Ukr.).
7. State Statistics Service of Ukraine (2014). *Activities entities*. Available at: <http://ukrstat.gov.ua> (Accessed 11 February 2015) (in Ukr.).
8. The National Institute for Strategic Studies (2013). *Formation model of economic development of Ukraine in post-crisis world*. Available at: <http://www.niss.gov.ua> (Accessed 12 February 2015) (in Ukr.).

9. Allen, K.R. (2007). *Prodvizheniie novykh tekhnologii na rynek* [Advancement new technologies to the market]. BINOM, Moskva (in Russ.).

10. Omel'ianovych, L.O., Hladkova, O.V. (2013). Investments in Trade: Status and Prospects. *Visnyk Donets'koho natsional'noho universytetu ekonomiky i torhivli im. M. Tugan-Baranovs'koho. Ser. : Ekonomichni nauky* [Bulletin of Donetsk National University of Economics and Trade named. Tugan-Baranovsky], vol. 3, pp. 54–64 (in Ukr.).

УДК 330.331.1

Н.Б. Давлетбаева, к.е.н.,
Карагандинський державний технічний університет,
м. Караганда, Республіка Казахстан

НАПРЯМИ І МЕХАНІЗМИ ПІДВИЩЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Анотація

У статті розглянуто особливості формування та розвитку інноваційного потенціалу підприємств харчової промисловості, досліджено форми та напрями здійснення інноваційної діяльності в галузі. Виявлено чинники, що перешкоджають розвитку інноваційного потенціалу підприємств та запропоновано напрями його підвищення з метою забезпечення стійкого розвитку та конкурентоспроможності на ринку. Розроблено алгоритм управління інноваційним потенціалом, спрямований на підвищення ефективності та результативності його використання з метою підтримки конкурентоспроможності підприємства в умовах змінного та динамічного зовнішнього середовища. Доведено, що створення ефективного механізму управління інноваційним потенціалом підприємств харчової промисловості дозволить приймати обґрунтовані рішення в сфері управління на стратегічному рівні, знизить ризики інноваційної діяльності в результаті проведення комплексної оцінки інноваційного потенціалу, підвищить ефективність використання наявних ресурсів підприємства.

Ключові слова: інновація, інноваційна діяльність, інноваційний потенціал, продуктивні інновації, технологічні інновації, конкурентне середовище, харчова промисловість, механізм управління інноваційним потенціалом, інноваційна стратегія, програма інноваційного розвитку.

Н.Б. Давлетбаева, к.э.н.,
Карагандинский государственный технический университет,
г. Караганда, Республика Казахстан

НАПРАВЛЕНИЯ И МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ ИННОВАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА КОМПАНИЙ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ

Аннотация

В статье рассмотрены особенности формирования и развития инновационного потенциала предприятий пищевой промышленности, исследованы формы и направления осуществления инновационной деятельности в отрасли. Выявлены факторы, препятствующие развитию